

במשנת
התנא האלקי
רבי עקיבא

שורש תורה
שבע"פ

✧ אגרת הפורים ✧

[א]

יום פורים מעמד קבלת התורה שבע"פ

ידידות וריעות בהתגלות המסטורין ונתינת הפוצטלין שבתוך פיו (שמות רבה מ"א ג'), ועיקר החמידו דאורייתא והחשק לדברי תורה הוא בתורה שבעל פה בהתחדשות חידושין דאורייתא בלבכות בני ישראל זהו המשכת חכמה העליונה עצמה שהוא למעלה מהתגלות תורה שבכתב שעל ידי משה רבינו ע"ה דלא קם נביא וגו' (דברים לד י').

א"כ לפי דבריו הקדושים הרי שנמצא שיום הפורים גדול יותר מיום חג מתן תורה כי טובים דורך מ"יין', ואולי אפשר לפרש בכך דברי חז"ל בירושלמי 'כל המועדים בטלים לימות המשיח חוץ מפורים' והיינו הענין כיון שבהאי יומא קדישא נתגלה אור כח התורה שבע"פ שהוא 'דודיך' העולה על ה'יין', התורה שבכתב שהוא עיקר החיבוב ידידות וריעות שיש לקב"ה ותכלית קיום העולם א"כ בוודאי שלעולם אינם בטלים.

מבואר בספרים דקדושת יום הפורים הוא 'יום קבלת התורה שבע"פ' וכמו שכותב רבינו צדוק הכהן זיע"א (בשלהי דברי סופרים) וז"ל ופורים הוא התחלת תורה שבעל פה על ידי דהדר קיבלוה מאהבה (שבת פ"ח.) ותוקף החשק שזהו יסוד תורה שבעל פה כפי גודל החשק והאהבה שיש לו לדברי תורה למסור נפשו עליה. כן הוא השגת חכמתו והמסטורין המתגלין לו מהמשכת חכמה עליונה (עיין זוה"ק ח"ב פ"ה.) שלמעלה מהבינה והדעת ידיעת והשגת אדם.

ומבאר עוד רבינו צדוק דהנה ידוע 'שתורה שבכתב' הוא רק נובלות חכמה העליונה (בראשית רבה י"ז ה') ועצמותה מגבורה דעל כן נמשלה 'ליין', ואולם נאמר (שיר השירים א' ב') כי טובים דודיך 'מ"יין' ודרשוהו חז"ל (שיר השירים רבה א' י"ח) אתורה שבעל פה דחביבים דברי סופרים וכו' דשם עיקר החיבוב

וביון שכן, אמור מעתה אור חדש
בביאור דברי הגמ' דשבת,
דאיתא בגמ' (שבת פח ע"א) ויתיצבו
בתחתית ההר, אמר רב אבדימי בר
חמא בר חסא, מלמד שכפה הקדוש
ברוך הוא עליהם את ההר כגיגית,
ואמר להם: אם אתם מקבלים התורה -
מוטב, ואם לאו - שם תהא קבורתכם.
אמר רב אחא בר יעקב: מכאן מודעא
רבה לאורייתא. אמר רבא: אף על פי
כן, הדור קבלוה בימי אחשורוש.
דכתיב (אסתר ט) קימו וקבלו היהודים,
קיימו מה שקיבלו כבר. וברש"י שם

פירש 'גיגית' קובא 'קדרה גדולה'
שמטילין בה שכר.

ובוודאי במה שנקטו חז"ל דוגמא
'לגיגית שכר' אינו בכדי,
ובואו לרמז על ענין הנ"ל, דבתורה
שבכתב שהם 'נובלות חכמה' שם היה
צריך לכפותם כיון שהיו בבחינת רק
'כגיגית' ולא הגיגית עצמה, אולם
בתורה שבע"פ שניתן ב'יומא דפוריא'
שמצות היום הוא 'עד דלא ידע' הוא
הוא הגיגית השכר עצמה, וזה לא ניתן
בכפיה אלא בא מגודל אהבת הנס.

[ב]

רבי עקיבא היה יסוד שורש תורה שבע"פ

מן שית מילי איעתר רבי עקיבה
כדאיתא (בנדרים דף כ' ג' ע"א), הוא סוד
ו' סדרים 'שנשמתו מתורה שבעל פה',
לכן דרש רבי עקיבא בכל התורה ו',
כמו שכתבו התוספות בסנהדרין (דף ג'
[ע"ב ד"ה ת"ל]) שרבי עקיבא הוא דרש
ווי"ן ע"כ.

וכן ראה ברבינו צדוק (כי תצא טז) וז"ל
ורבי עקיבא היה שורש תורה

איתא בספה"ק שהאי תנא קדישא 'רבי
עקיבא' היה השורש דתורה
שבע"פ וכמו שכתב מאור הגולה בעל
המגלה עמוקות (ואתחנן אופן עג) וז"ל,
והנה כששכח משה ווי העמודים וכו',
ולא יכול לכוון החשבון, עד שבא אליו
נשמתו של רבי עקיבא, אז אמר ואת
ה"אלף וגו' עשה וויים לעמודים (שמות
לח כח). ועל זה הסוד אמר ואתחנן פתח
בו', שהוא סוד נשמתו של רבי עקיבא

עקיבא שורש תורה שבע"פ, זאת ועוד, דלהאמור בכך נשכיל לחזות בקדוש שכל דברי חז"ל אמת אמת מי ישורנו, וכמו שאית' מהצדיקים דאפי' שם המסכת ושם הפרק הכל מכווין למאד, וא"כ אמור מעתה הרי איתא דלכו"ע בשבת ניתנה תורה, ובאמת דוק ותשכח דסוגיא דמתן תורה במסכת 'שבת' נאמרה, ושם בהאי סוגיא קאמר רבא היכן היה מעמד קבלת תורה שבע"פ והיינו בזמן פורים 'הדר קבלהו', ואיך נקרא זאת הפרק רבי עקיבא אשר להורות בא על הנ"ל להורות שגם קבלת התורה [דשבת] הוא מכוח דרבי עקיבא שורש תורה שבע"פ.

ואף ניתן בו סימנים, דמה שקאמר רבא אעפ"כ הדור קבלוה בימי אחשורוש דכתיב (אסתר ט, כז) קימו וקבלו היהודים קיימו מה שקיבלו כבר, דוק ותשכח הדור קבלוה עם ימי הפורים 'י"ד - ט"ו' (שצו) עולה עקיבא בן יוסף א', שיצאה נשמתו באחד.

שבע"פ, מפני שזכה למדת צדיק, וכמו שאמרו הקדמונים (באור זרוע) שסופי תיבות או"ר זרוע לצדיק ולישרי ל'ב שמחה הוא ר' עקיבה, ולמדו מזה לענין דין כתיבת שם עקיבה בה' ולא בא' וכו', וזה הסוד שנקרא שמו עקיבא בן יוסף, שהיה בן למדת יוסף הצדיק, דצדיק הוא שיש לו עוד עסק בזה... רק הענין שאמר שמשום זה זכה להיות שורש תורה שבע"פ מפני שהיה שורשו ממדת יוסף הצדיק, וזכה ליישר הלב, ולישרי לב שמחה, שיכול לתקן הכל על ידי בחינת תושבע"פ, על ידי זה זכה להיות שורש תורה שבע"פ, שבא לתקן הרב כעס, וזכה לדרוש כתרי אותיות שהוא מרמז לכתרה של תורה כנ"ל, ומפני שהיה בן גרים זכה אחר כך לבחינת צדיק לתקן הכל לשרשו, עיי"ש. * וראה תורה ש - בעל פה עולה 'עקיבה'.

וממילא כיון שלמדנו שיום הפורים הוא יום מעמד קבלת התורה שבע"פ הוה אומר דהוא יומא דרבי

תכלתמרדכי

א. וראה גם פרי צדיק (ט"ו באב א) ואיתא מהבש"ט זצ"ל שראה על ידי עליות נשמה שרבי עקיבא הוא שומר הפתח בהיכל משיח, והיינו דרבי עקיבא הוא שורש תושבע"פ כמו שכתב האריז"ל, ואיתא (מנחות כ"ט) שאמר משה, רבש"ע יש לך אדם כזה ואתה נותן תורה על ידי וכו', והיינו דמשה רבינו ע"ה היה בחינתו שורש תושב"כ, ורבי עקיבא שורש תושבע"פ, וזה מה שכתב הרמב"ם ז"ל הנ"ל שר' עקיבא היה נושא כליו של בן כוזיבא שהיה סבור עליו שהוא משיח, וכלים של משיח הוא התושבע"פ, ואחר שחרב ביתר אז נתפשטה התושבע"פ ביותר על ידי רבי עקיבא שבא אצל רבותינו שבדרום ושנאה להם, והם הם העמידו תורה... (ט"ו באב א) ב. עם האותיות

[ג]

מלחמת יעקב עם עשו ועמלק היה על נשמת התנא רבי עקיבא

וכפי' רש"י גדול צער העבור, ומה היה גודל צער העיבור, שכן ראתה רבקה את נשמתו הגדולה של האי תנא קדישא רבי עקיבא ולא ידעה להיכן שייך, דכשהיתה עוברת בתי מדרשות רצה לצאת מפני שמסיתרא 'דיעקב יוסף' הוא, וכשהיתה עוברת על בתי ע"ז גם רצה לצאת הרי שמסיתרא דעשו הוא, ועל כן לא ידעה את נפשה וצברה היתה גדולה מנשוא, וזוהי וַיִּתְרַצְצוּ הַבָּנִים שעולה 'נון' (במלואה) הלוא היא 'נון' שערי בינה' שלא השיגה בר אנוש זולת רבי עקיבא והתרוצץ מצד לצד, בין יעקב לעשו, ולכן וַתֹּאמֶר אִם כֵּן לָמָּה זֶה אֲנִי עֹשֶׂה.

והנה כבר הבאנו דברי הקדושים אשר המה בארץ לבאר דברי הכתוב 'וידו אוחזת בעקב עשו, ראה ברבינו החיד"א (דבש לפי מערכת ע' משם השערי רחמים משם מרח"ו) וז"ל רבי עקיבא היה בעקב עשו כי ירד בתוך עומק הקליפה ויעקב העלה אותו משם 'בידו' וראה גם בספה"ק מאור עינים (תולדות) וז"ל ואיתא בכתבי האר"י ז"ל, שיצחק אהב את עשו 'כי ציד בפיו' כי נשמת רבי עקיבא היתה מדברת מפיו, כי היתה כלולה בו בבחינת 'ראש' של עשו, עיי"ש. נמצא דמלחמת יעקב עם עשו היה על אודות נשמת רבי עקיבא ונלחם יעקב להוציאו מעשו.

והנה מפני שהיה המלחמה בין יעקב לעשו על אודות נשמת רבי

ובזה פרישנו דעל זה נאמר וַיִּתְרַצְצוּ הַבָּנִים בְּקִרְבָּהּ וַתֹּאמֶר אִם כֵּן וגו'

תכלת מרדכי

ג. ועל פי זה מבאר עוד רבינו צדוק אמאי זכה רבי עקיבא יותר ממשה רע"ה, וז"ל (סוף דברי סופרים) אבל חכם עדיף מנביא ודברים שלא נתגלו למשה רבינו ע"ה נתגלו לרבי עקיבא וחביריו כמו שאמרו בבמדבר רבה (י"ט ו') שהוא השורש דתורה שבעל פה כמו שאמרו (סנהדרין פ"ו.) כולוהו אליבא דרבי עקיבא ובירושלמי דשקלים (פרק ה' הלכה א') עיין שם, כי הוא (רבי עקיבא

עקיבא' על עצם התורה שבע"פ, משום כן שפיר נפלא מה דאיתא בספרים שהתפלל יעאצ"ה כשרדפו עשו, ה'צילנו נ'א מ'יד אחי מיד עשו ר"ת 'המין' שכבר אז התפלל על ההצלה מהמין כיון שהכל מלחמה אחת הוא על 'התורה שבע"פ', ואשר דייקא דוקא מכך באה הישועה לכלל ישראל וכמו שנבאר עתה.

[ד]

סוד יעשו עץ גבחו חמישים אמה – כנגד חמישים שערי בינה

במגילה נאמר 'ותאמר לו זרש אשתו וכל אוהביו יעשו עץ גבוה חמישים אמה וגו' כבר עמדו רבים על הבנת ענין 'החמישים', ואכן ראה במהר"ל באור חדש וז"ל, ויש לפרש כי ודאי המן וכו', אמנם יש לך לדעת בענין זה כי דבר עמוק הוא זה כי המן היה חשב כי מעלתו כ"כ גדולה עד שעשה עצמו ע"ז, וידוע כי אף מרע"ה נאמר עליו (ראש השנה כא, ב) מ"ט שערי בינה נבראים בעולם וכולם נמסרו למשה שנאמר (תהלים ח, ו) ותחסריהו מעט מן האלקים כי שער חמישים לא נמסר

לאדם כי העולם הזה נברא בז' ימים וכאשר אתה משלים שבעה דהיינו לעשות מרובע אחד שהוא שבעה הוא מ"ט ושער הנו"ן עצמו לא שייך לעה"ז, והמן שעשה עצמו ע"ז אמר כי יש בו ענין אלקי ולכך יש לו שייכות לשער החמישים ולפיכך אמר יעשו עץ גבוה חמישים להודיע כי מיתתו של מי שעשה כנגדו הוא בא משער הנו"ן שמגיע שם המן, וכך אמרו לו יועציו כי כאשר יהיה העץ גבוה חמישים אז תוכל להיות גובר עליו כי גדולה שלך הוא משער חמישים כי יש בך אלקית אשר שייך לו

תכלת מרדכי

היה הציד בפיו דעשו הרשע על ידי שורשו מיצחק דעל כן רישיה בעיטפיה דיצחק ששם ניצוץ רבי עקיבא, שהפסולת הוא שנים דקדושה ומתהפך ללובן העליון שזהו תכלית המשכת החכמה דתורה שבעל פה שבעולם הזה מצד המחשבה וההעלם, דזה סוד כך עלה במחשבה שאמר על מיתתו (מנחות כ"ט ע"ב) כי הוא מעולם המחשבה והחכמה שקודם שנתגלה אל הבינה שבלב, דשם אין השגת אדם בעולם הזה משגת אלא על ידי מסירות נפש למיתה, עיי"ש.

החמישים, ומפני כי עשה עצמו שהוא שייך למספר חמשים ומי שעשה כנגדו בא לו המיתה משער החמשים ולכך אמרו יעשו עץ גבוה חמשים ומפני כי היה לעלות עד המדרגה החמשים מה שלא שייך לאדם לכך דבר זה היה מיתתו כי אין מגיע לשם האדם ובשער הזה ההעדר אל האדם כי אין לו מציאות שם בשער החמישים ולכך כאשר המן היה מגביה עצמו ועשה עצמו אלקית לומר שהגיע לשם דבר זה היה העדר שלו ומיתתו ולפיכך נתלה על עץ גבוה חמשים, ע"כ.

והנה יש להעמיק בזה טובא, המן הרי לא היה טיפש ושלט בכל מ"ט שערי טומאה וידע היטב דבשער החמישים אין שם כלל בחירה וכל כולו אינו שייך אלא לצד הקדושה מבחינת יום שכולו טוב 'עוה"ב' ועל כן אף מצד הקדושה בזה העולם ליכא מאן דשיג זאת ואפילו משה רבינו רעיא מהימנא, וא"כ מה ראה לשטות זו להפעיל ולהעלות היכן שלא ניתן ואשר משום החל להחליק וליפול עד כדי ריסוק כל האיברים.

תכלת מרדכי

ד. וראה מה שכתב הרבי ר' יונתן (בפירושו על המגילה 'ישועה גדולה') וז"ל ותאמר לו וגו' יעשו עץ גבוה חמשים אמה להבין ענין זה למה לקח המן עץ דוקא גבוה חמשים אמה כי אחז"ל ותחסרהו מעט מאלקים מ"ט שערי בינה נגלו למשה ושער חמשי' א"א לחי להשיגו והוא בכלל לא יראני אדם וחי כי בהשעו אור גדול כזה יתדבק נפשו למעלה ויתפרד מגוף כי תתאור לאור עליון כנר קטן המתדבק באור גדול וכמו שאמרו הציץ ומת וכו' כי כך המשיגים אור רב נפשו יתדבק בשורש למעלה ולכך לא יראני אדם וחי וזהו היה פתוי הנחש לחוה כי אדם היה במעלה נשגבה למאוד והשיג כמו משה מ"ט שערי בינה ונחסר מעט מאלקים ואמר הנחש הא דאמר ה' שלא תאכלו מעץ הדעת כי תמותון לא לעונש הוא רק הוא עץ הדעת ואם תאכלו אתו כדעת עליון תשיגו שער החמשים ג"כ והיתם כאלוהים וא"כ בע"כ תמותון כי יפרד הנפש מהגוף ולכך אמר ה' באכלכם שתמותון ממנו, והנה האר"ז"ל דרש בהספדו לרהרמ"ק כי יהיה באיש חטא משפט מות פי' שיחסר טעם משפט מות כי לא פעל רע ולמה ימות ותלית אותו על העץ מחמת עץ הדעת שגזר מיתה בשביל כך המות, וכן במרדכי ה' צדיק כמשה בדורו לא נמצא בו חטא להמיתו ויעצו לו יועציו לתלותו בחטא עץ הדעת והי' שרשו להשיג חמשים שערי בינה כמ"ל וזהו יעשו עץ גבוה חמשים אמה לתלות עליו ובזה ימצאו מקום לעורר דין על מרדכי ולגרום לו מיתה ולכך רימזו חז"ל המן מהתורה מנין דכתיב המן העץ וגו' והיינו כמ"כ דהתכוון לתלות מרדכי על עץ הדעת והוא גבוה חמשים אמה ולהיות ע"י חטא אדה"ר נאמר קוץ ודרדר תצמיח והיינו כי הוא ביקש להשיג שער החמשים שהוא כתרו של אותיות וקוצו המורה על גבוה מעל גבוה לכך בקללה נאמר קוץ ודרדר ולכך עץ של המן היה גם כן קץ כמבואר במדרש ופיטו.

עקיבא נקרא רועה צאן ובמהרש"א שם פירש שזכה לבחינת רועה צאן הכח של משה רבינו ע"ה, וזהו שחמל שאול על מיטב הצאן על זה לא היה יכול לוותר, רצה להעלות ולתקן הכל ועבור זה מסר עצמו לגמרי אף שידע שלא יהיה טוב לבני ישראל, ויהיו גזירות של המן שיצא מאגג, ונתקן אח"כ ע"י מרדכי ואסתר שיצאו משאול ומחו זכרו של עמלק וירם מאגג מלכו ותנשא מלכותו^ה.

וביון שכן להכי הפעיל המן לעלות מעלה מעלה עד שער הנ' שראה את עצמו בזה, ומכאן באה מפלתו ע"י בני בניו הלא הוא האי תנא קדישא רבי עקיבא בהאי יומא דפורים יום קבלת התורה שבע"פ יומא דיליה.

ובכך נבוא לבאר מה דאיתא בספ' (ערוגות הבושם) עה"פ בלילה ההוא נ'דדה שנת המלך, נ'דדה הנו"ן נדדה מצד לצד, והיינו הביאור, דסתם המלך דבמגילה הוא מלכו של עולם, ובזה הלילה

ואמנם, המן באמת ראה אצלו אף את שער החמישים, וטעה טעות שעלה לו בחייו, בגמ' דגיטין איתא (נ"ז) מבני בניו של המן למדו תורה בני ברק, וכתבו הספרים דמאן איהו 'רבי עקיבא' ודאיתא בסנהדרין אחר רבי עקיבא לבני ברק וכן איתא כן בפני מנחם (סוכות ע' רלה), דבני בניו של המן למדו תורה הכוונה 'לרבי עקיבא, [ואשר בכך מבאר אמאי חמל שאול על הצאן וזלה"ק, וז"ל שם, בשאול המלך ע"ה כתיב ויחמול שאול והעם על אגג ועל מיטב הצאן, ובשלמא על האנשים אפשר להבין שחמל אבל על מיטב הצאן קשה וכי בגלל כמה כבשות לא ימחה את עמלק, אולם הכוונה לניצוצות הקדושים שראה שיהיו יכולים להוציא מעמלק וכדאיתא (גיטין נ"ז) מבני בניו של המן למדו תורה בבני ברק, רבי עקיבא [כן איתא גריסא בחינוך מצוה תכ"ה וע"ע נחל אשכול ה' פורים] האדם הגדול ביותר שעתיד לדרוש על כל קוץ וקוץ תילין תילין של הלכת ואית' (ביבמות טז ע"א) דרבי

תכלת מרדכי

ה. ואמנם יש גירסא 'מבני בניו של סיסרא' וראיתי בספר מים אדירים (ע' קפח) שהביא ליישב משם הגאון מיאנאווא ז"ל מח"ס פנים מאירות (בקובץ תורה מציון שנה ה חוברת ד ס' יג) הנ"ל נשאל על מש"כ דר' עקיבא הי' מבני בניו של המן דהרי מצינו דרע"ק הי' מבני בניו של סיסרא וכ' ליישב דבריו דרע"ק מצד אביו הי' מהמן ומצד אמו מסיסרא ואף שבאומות הלך אחר הזכר מ"מ גמ' מפורשת במגילה ט"ו דהמן הי' עבד דקאמר ליה עבד שקנה נכסים עבד למי ונכסים למי והרי עבד אין לו חיים וולדה כמותה משו"ה קבלו אותם לגירות דהשבעה היתה על זרע עמלק שאינם עבדים עיי"ש.

על חמשים אמה כף עשרין ל' תלתין
הרי חמשים.

הסכת ושמע, רבי עקיבא בעצמו גילה
זה הדבר שאחשוורוש והמן
חתרו לעלות עד לשער הנ', כי ראו את
עצמם שם, ולא ידעו אמיתת הדבר שאין
זה כי אם אחד יחיד ומיוחד מבני בניו
של המן, האי תנא קדישא רבי עקיבא
בעל העקידה, דהוא ואין זולתו שיכול
לבוא לידי כך, וכפי שכבר נתבאר
דכללות המלחמה כבר התחילה אצל
יעקב שהוציא ציד מיד דעשו נשמת רבי
עקיבא 'התושבע"פ', ועתה בפרט נתקן
אח"כ ע"י מרדכי ואסתר שיצאו משאול
(שחס על אגג מפני רבי עקיבא כנ"ל) ומחו זכרו
של עמלק מכח העץ אשר הכין לו לבוא
עד שער הנ', ונתגלה ביתר שאת שורש
יום הקדוש 'אור דהדר קבלהו' ב'סוד ו'
סדרים' 'שנשמתו מתורה שבעל פה'

התחוללה מלחמה על השער ה'נון'
המן ואחשוורוש מחד גיסא, יעשו עץ
גבוה חמשים אמה, ורבי עקיבא בעל
השגת השער מאידך גיסא, וזהו גם
הכוונה 'ידה' על הדרש 'כי טובים
דודך מיינ' שהם דברי סופרים התורה
שבע"פ שהוא רבי עקיבא בעל שער
ה'נ' נ'ידה, והקב"ה הכריע דשער
הנ' אין בו כי אם צד הקדושה בלבד,
ועל כן שאל המלך 'מי בחצר' והמן
בא לתלות את מרדכי וכו', וכאן הכל
התחיל להסתובב לישועת כלל ישראל,
כי לנכרי אין מגע בזה השער.

וראה זה פלא פלאים מצאתי במדרש
(ילקוט שמעוני אסתר ס' תתנג) אחר
הדברים האלה גדל המלך את המן אמר
רבי עקיבא עד היכן גדלו עד עץ של
חמשים אמה שנאמר ויעשו עץ גבוה
חמשים אמה מעל כל עד דתחמניה תלוי

[ה]

עד דלא ידע – בשער הנ'

(במדבר רבה י"ט, ו') וז"ל דברים שלא
נגלו למשה נגלו לרבי עקיבא וחבריו
ו-כל' יקר ראתה עינו זה רבי עקיבא
וחבריו, ואיתא מהאר"י כל היינו נר"ן.

וממילא כיון שנתגלה מעלת יום
הקדוש 'פורים' שהוא עוד
יותר מקבלת תורה שבכתב כדלעיל על
כן נמי יתבאר מה דאיתא במדרש

מנע השי"ת ממנו הטוב, ובעת אסיפת רוחו, ויעל משה מערבות מואב אל הר נבו, נ' בו, ונכנס הנ' בשמו, ונעשה נשמה, וידוע כי נשמה הוא בינה עיי"ש, (וראה נמי בערבי נחל דרוש לפסח ה' בהערות).

ועלתה על דעתי לומר דאפשר וזה הפי' 'ולא ידע' איש את קבורתו, דהיינו כיון שאז הגיע לשער הנ' ששם לית ידיעה למאן דהוא, וזהו ולא ידע איש. וכך שנינו נמי בתורתו של רבינו השפת אמת מה נקרא עד דלא ידע דהוא קאי על זה הענין דשער הנ', וז"ל (שמות לפורים שנה תר"מ), איתא בגמרא חייב אדם לבסומי בפוריא עד דלא ידע כו'. שמעתי בזה מילין מפה קדוש מו"ז ז"ל לעלות עד למעלה מעה"ד טוב ורע. ואיני זוכר הדברים על בורין. אבל נראה תורף הדברים דכתיב עץ גבוה חמשים אמה והם כל מדריגות השערי טומאה שיש מ"ט פנים טמא כו'. כי כח של עמלק נמצא בכל המדריגות. אבל באמת שער הנ' של הקדושה, שם לא יש ב' הדרכים, רק כולו טוב, כי שם שורש האחדות, ועי"ז כתיב כאשר ירים משה ידו לשער הנ' ועץ החיים שהיא התורה. ולכן כשנתעורר כח מרע"ה שהוא שר התורה יש מפלה לעמלק, לכן איתא שבפורים קבלו התורה כו'. והיינו התגלות עץ החיים. ושם נק' דלא ידע בין ארור כו'.

וראה ברבינו בעל החידושי הרי"ם (פורים) וז"ל, איתא בגמ' חייב אדם לבסומי בפוריא עד דלא ידע כו', ויש לפרש לבסומי כפשוטו להיות מבושם ביראת שמים כאשר היה מרדכי, ועד דלא ידע הפי' כי המן הרשע רצה להרע לישראל במקום גבוה מאוד במקום עץ הדעת, וכתיב יעשו עץ גבוה חמשים אמה הוא חמשים שערי בינה, שאין באופן להגיע שמה ולכך היה לו מפלה באמת, ממילא עי"ז היה לנו דביקות ונגיעה במקום זה ומקום ההוא נקרא דלא ידע, וז"ש ברבה שהחיה את ר' זירא בפורים שהיה דבוק אז במקום גבוה ויכול להחיות מתים.

העולה דביום זה יכול איש הישראלי לעלות ולהפעיל ולדרוך דרך ביעקב לבוא לכעין בחינת רבי עקיבא 'בעל ההילולא' לשער הנ', כי טובים 'דודיק' מיין וממילא אפי' דברים שלא נגלו למשה נגלו לרבי עקיבא וחבריו ועל כן היטב לבך ביין כי בכך נבוא לבחינת דלמעלה מן הזמן 'עד לא ידע' ולקיים 'כל' (נ) הפושט יד נותנין לו נגיעה בזה.

ובזה גם יתפרש מה דאיתא מהאר"י הק' דמשה רבינו ע"ה אף שבחיו לא השיג שער הנ' במותו השיג הכל וכדאיתא בספר הליקוטים מהאריז"ל פרשת ואתחנן, וז"ל ולהיות שכוונת מרע"ה היה לטובה, לא

אצל רבי עקיבא, ראה חידושי הרי"ם) שזה ה'עד' [שער הנ' - ר"ע] הוא בחינת 'לא ידע'.

והשתא דאתינן להכי נחזי עוד דבר נפלא, פעם האחרונה שמוזכר

המן במגילה נאמר כך 'המן האגגי צורר כל היהודים' כאן נוסף מילת 'כל' של היה מוזכר קודם לכן, ואמנם הענין הוא דכאן מסכם המגילה כל תורף המלחמה מה שנלחם המן ביהודים והיינו ב'כל' מלחמתו היה לבוא ח"ו לשער הנ' ובכאן נפל, ימ"ש וזכרו.

שאינן שם שום אחיזה לסט"א כלל. כי הוא שורש האחדות כנ"ל, עכ"ל. וממילא וזה נמי ולא איש את קברותו, כנ"ל שהגיע לשער הנ' אחר פטירתו.

וממילא בזה היום ובואו כלום בברית יחד להיות 'עד דלא ידע' בטל ומבוטל לעשות רצון אבינו שבשמים ולדבוק ב-ה"א הידיעה דתכלית הידיעה שלא נדע. ואפשר דזה גם הדגש 'עד' דלא ידע, לרמוז על ה-ע' הידוע 'עד' שבא רבי עקיבא (שכך נקטו בעלי הגמ')

[ו]

פזרים כיפורים

את אחיכם מתוך משתה, חייכם שבניכם נמכרים בשושן מתוך משתה, שנאמר: (אסתר ג, טו) "והמלך והמן ישבו לשתות". וא"כ נס ימי הפורים הוא התיקון לכך, וצא וחשוב ימי הפורים הם י"ד ט"ו שהם עולים כ"ט והוא לכפר על כ' זהו 'עשרים כסף' של דמי המכירה ו - ט היינו 'תשעה' שמכרו את יוסף (כי ראובן לא היה וכן בנימין) ונשתתפה השכינה עמהם.

ובפרט שהרי רבי עקיבא היה 'יוסף' ועל כן נקרא עקיבא בן יוסף,

וכפי מה ששינינו בדברי הזוה"ק דפורים כיפורים, להאמור יש כאן וכמה וכמה 'דערהערן'. א] כמו שיום הכיפורים הוא יומא דרבי עקיבא שאז עלה ונתעלה על מזבח קידוש ה' קרבן עבור כלל ישראל, כן ממש יום הפורים הוא יומא דרבי עקיבא 'שורש תורה שבע"פ'.

ב] כמו שיום הכיפורים מבואר בסה"ק הוא יום תיקון חטא מכירת יוסף, כן יום הפורים מתקן זאת וכמו שלמדנו במדרש (מדרש תהלים י): "וישבו לאכל לחם", אמר להם הקב"ה אתם מכרתם

אגרת   אורה ושמחה   הפורים   יא

ויום הכיפורים ויום הפורים יומא דרבי עקיבא א"כ בוודאי שנתקן זה החטא. ג] ביום הכיפורים קבלו את הלוחות השניות, ומבאר רבינו צדוק דהוא מורה על התורה שבע"פ, כן עתה ממש ביום הפורים הוא יומא דהדר קבלהו שבני ישראל קיבלו עליהם מאהבת הנס התורה שבע"פ.

תכלתמרדכי

ו. וראה עוד אסתר רבה (ז' כ"ה) הרצים יצאו דחופים בדבר המלך וגו' והמלך והמן ישבו לשתות אמר ר' חנין מאן דאמר רחמנא ותרין הוא יתותרון מעוהי אבל מאריך רוחיה וגבי ידיה, אמר להם לשבטים אתם מכרתם את אחיכם מתוך מאכל ומשתה כך אני אעשה לכם, הדא הוא דכתיב והמלך והמן ישבו לשתות, היה אחד מישראל יוצא לשוק ומבקש ליקח ליטרא בשר או אגודה של ירק היה הפרסי חונקו ואומר לו למחר אני הורגך ומבזבז את ממונך, הדא הוא דכתיב והעיר שושן נבוכה, אמר רבי יששכר דכפר מנדי ומה אם מי שמחל ואמר (בראשית מ"ה) לא אתם שלחתם אותי הנה כי האלהים וגו' ראה עד היכן היא מתוקנת שהרי עד ימי מרדכי אותו עונש של מכירת יוסף קיים מי שאינו מוחל על אחת כמה וכמה.